

ALS EEN ZAADKORREL

door Aletta Hoog

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

Hij sprak enkele woorden die lang in 't geheugen bleven
van allen, die ze hoorden. blz. 16

ALS EEN ZAADKORREL

DOOR

ALETTA HOOG

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

ZAAIEN EN OOGSTEN.

't Is een heldere voorjaarsdag.

Buiten op 't veld loopt een man achter den ploeg. Twee paarden trekken den ploeg voort. Met de eene hand ment de man de paarden, en de andere hand houdt hij aan den ploeg, want hij moet zorgen, dat de ploeg rechte voren trekt. Links en rechts vallen de kluiten aarde, terwijl het ploegijzer de aarde doorsnijdt. En tegen den avond is het land omgeploegd.

Op een anderen dag schijnt de zon nog helderder, geen wolkje is er aan den hemel, en de man, die nu over 't veld loopt, moet zich af en toe de zweedroppels van 't gezicht vegen. Wat loopt hij met gelijken pas, altijd in één lijn! 't Is een zaaier, die het zaad in zijn opgebonden voorschoot draagt, waar telkens zijn rechterhand in grijpt om een handvol zaad uit te strooien. En in de zachte, losgeploegde aarde valt het zaad.

En al maar loopt de zaaier van 't eene eind van 't veld naar 't andere. Hij wordt er moe van, 't is ook zoo heet. 't Is geen licht werk, en hij denkt aan het woord uit den Bijbel: „*Die het zaad draagt, dat men zaaïen zal, gaat al gaande en weenende.*” (Ps. 126 : 6) —

Twee korreltjes zaad lagen vlak naast elkaar en werden tegelijk met de andere uitgestrooid. Het eene liet zich vallen

in de zachte aarde, want het wou een gehoorzaam zaadje zijn, en doen het werk, dat het moest doen. Maar het andere liet zich door het voorjaarswindje voeren net even opzij van het omgeploegde land, op den harden grond... want het wilde niet de donkere aarde in. Het wist, dat het zou moeten sterven in die aarde, opdat het levende kiempje, dat in hem sluimerde, zou kunnen wakker worden. En dat wilde het zaadje niet. Het wilde leven blijven en genieten van zon en licht. En daarom was het blij op den harden grond te liggen, en het genoot van zon en licht en leven heel den langen, lieven dag, en den volgenden dag, en nog een, en nog een....

Maar het kon toch elken dag minder genieten van licht en leven, want de zon, die het eerst zoo zacht had gekoesterd, verschroeiide en verschrompelde het. En toen de regen kwam, ging het verschrompelde zaadje rotten en langzaam stierf het weg. „Indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zoo blijft hetzelve alléén,” sprak Jezus. (Joh 12 : 24)

En hoe was het nu gegaan met het gehoorzame zaadje, dat zich had laten zaaien, waar het zijn moest, en dat gewillig was om z'n werk te doen en daarvoor te sterven? De weeke aarde nam het op in haar zachten schoot, het omsloot het zaadje al meer en meer, tot het eindelijk heelemaal in de donkerte lag. Toen drong zacht de regen in de donkere aarde en maakte die vruchtbaar. Het zaadje voelde, dat het stierf, dat het ontbonden werd. Maar meteen begon het levende kiempje te werken, een klein puntje werkte zich naar boven, boorde door de donkere aarde heen, net zoo lang, tot het 't daglicht zag. Al maar hooger kwam het groene puntje, 't werd een stengel met een dikker uiteinde, en langzaam aan groeide er een halm uit: een korenaar! En in de korenaar zaten wel tien, twaalf, veertien korrels, die alle gegroeid waren uit dat eene zaadje. Zoo bracht dat zaadje vrucht voort. En zoo ging het met al de zaadkorrels, die waren uitgestrooid in het omgeploegde land, en het eens zoo kale land droeg

nu een zee van wuivende en ruischende halmen. „Indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zoo blijft hetzelfde allèèn, *maar indien het sterft, zoo brengt het veel vrucht voort.*

Toen de aren geel waren, en de korrels dik gezwollen, zoodat menige halm zich van zwaarte voorover boog, kwam de maaier met de zeis. Hij sneed de halmen, en bond ze daarna aan bossen, en zette de schoof op het land. Als er al vele schoven staan, gaat de maaier een oogenblik rusten — maar even later springt hij weer op: hij moet voortwerken. Eer de avond daalt, moet al het koren aan schoven staan.

Dan, na eenigen tijd, als de schoven goed droog zijn, komt hij weer, met paard en wagen en helpers. Hoog worden de schoven opgetast, en met langzamen tred gaat het paard den weg op naar de schuur, terwijl de wielen piepen, want zwaar is de vracht. Maar licht is 't hart van den boer, die eens ploegde en zaaide, en nu oogsten mag. En weer denkt hij aan het woord van den psalmist: „Die het zaad draagt dat men zaaien zal, gaat al gaande en weenende, *maar voorzeker, zal hij met gejuich wederkomen, dragende zijne schoven.*

Zie, dat is zaaien en oogsten.

Maar nu ga ik vertellen van zaaien en oogsten in een anderen zin. Het Evangelie brengen aan de menschen — dat heeft de Heere Jezus meer dan eens vergeleken met het werk van een zaaier. En op zulk zaaien volgt ook een oogst. Zoo'n zaaier was de zendeling James Hannington, die de blijde Boodschap bracht in het donkere Afrika. Maar zelf was hij ook als een zaadkorrel, die zich zaaien liet door den grooten Zaaier — als het zaad, dat bereid was te sterven, opdat er vrucht zou rijpen. —

JAMES Z'N JONGENSJAREN.

De kleine James werd in 1847 geboren, te Hurstpierpoint in het Engelsche graafschap Sussex. Zijn ouders woonden in een mooi, groot landhuis, waar 't vroolijk druk was, want toen James in zijn wieg lag, waren zijn ouders acht kinderen rijk.

't Was een echt huis voor kinderen; veel kamers, ruime gangen, en vooral verborgen hoekjes, waar je dus heerlijk verstoppertje kon spelen. Aan den achterkant was een breede glazen deur, die op een trap uitkwam, welke naar een groot grasveld leidde, met twee vijvers er in. Rondom 't grasveld waren boschjes met vele kronkelpaadjes, behalve aan één kant, waar het wijde open veld lag, bezaaid in 't voorjaar met madeliefjes en boterbloemen.

Geen plekje in huis of tuin bleef onbezocht door James, zoodra zijn kleine voetjes er hem brengen konden, want James had een onderzoekenden geest. Vooral van *buiten* wou hij alles weten. Zoo klein als hij was, was hij al een natuuronderzoeker. Muisstil lag hij op zijn rug en bespiedde de insecten, die de grashalmen op en neer klommen. Of hij zat gehurkt bij den vijver om de kleurige stekelbaarsjes te bewonderen. Of hij zocht het nest, dat de merel in 't hulstboompje gemaakt had, alleen maar om even te kijken naar de vier mooie gespikkelde eitjes. Hij was hierin net als zijn moeder — die hield ook zooveel van de natuur, en samen maakten ze heel wat verzamelingen.

Als je soms denkt, dat James een zoete jongen was — alles behalve! Hij was driftig en soms eigenzinnig. Een waaghals was hij ook, en 't heeft meer dan eens maar weinig gescheeld, of hij had z'n nek gebroken. Toen hij zeven jaar was, klom hij in den mast van zijns vaders jacht. Niemand had 't gemerkt, tot men hem opeens hoorde schreeuwen, en ... daar hing de klimmersbaas hoog in den mast, waar zijn broek was blijven haken. Een ander maal klom hij in een huis, dat gebouwd werd, van ladder tot

ladder, tot hij op de bovenste verdieping was, waar hij op de stellingen ging loopen en springen. Er verschoof een plank en hij bleef hangen, met zijn armen beklemd tusschen twee planken, totdat men te hulp schoot.

Tot zijn dertiende jaar kreeg James thuis onderwijs met zijn broer; daarna werden de jongens naar een kostschool gestuurd.

Wat zou James worden? Zijn vader wou een handelman van hem maken en nam hem bij zich op 't kantoor. Een jongen van vijftien is graag 't heertje, en daarom leek 't James eerst wel prettig, maar al gauw verlangde hij naar 't buitenleven, en naar 't verzamelen van bloemen en insecten. Zijn vader liet hem vrij, en daar 't aan geld niet ontbrak, kreeg James toestemming om de eerstvolgende jaren veel te reizen. Hij begon met naar Frankrijk en Zwitserland te gaan in gezelschap van zijn vroegeren onderwijzer. Toen hij achttien jaar was, nam hij dienst in 't leger als vrijwilliger. Maar een jaar later besloot hij predikant te worden, en ging daarvoor studeeren. Ook in die jaren van studie heeft hij veel gereisd, gejaagd en gevaren, en zoo leerde hij veel, dat hem later als zendeling in Afrika goed te pas is gekomen.

IN DIENST VAN DEN MEESTER.

Zoo af en toe had James wel eens ernstige gedachten, en daardoor was hij er ook toe gekomen om voor dominee te studeeren. Maar zelf wist hij heel goed, dat hij nog geen dienstknecht was van Jezus Christus. Toen hij vijf en twintig was, kwam er een groote droefheid en leegte in zijn leven: zijn „liefste, beste moeder” werd zwaar ziek en stierf. In haar ijlen zei ze dikwijls hetzelfde. Zoo herhaalde zij telkens weer 't woord uit Ezechiël: „En ik

zal het steenen hart uit hun vleesch wegnemen en zal hun een vleeschen hart geven." Dit maakte grooten indruk op James. Ja, hij voelde het, dat zijn hart moest veranderd worden: zijn steenharde, zelfzuchtige hart moest veranderd worden in een hart zoo zacht als vleesch, in een hart, dat gewillig was om den Heer te dienen. Toch duurde het nog een paar jaar, eer hij zich werkelijk aan den Heer overgaf. Zelfs toen hij als dorpspredikant te Martinhoe ijverig werkte, en te paard van de eene afgelegene hoeve naar de andere reed om met zieken te bidden en bedroefden te troosten had hij dikwijls de treurige gedachte: eigenlijk heb ik hun niets te brengen, ik ben wel een boodschapper van God, maar de blijde Boodschap ken ik zelf nog niet goed. Toch was de Hemelsche Landman aldoor bezig om den grond toe te bereiden, waar het goede zaad in ontkiemen zou.

Door de brieven en een boek van een vroegeren studievriend, werd het eindelijk licht in zijn hart. Nu wist hij, dat Jezus voor zijn zonden gestorven was — en nu had hij een blijde boodschap te brengen aan anderen.

Maar denk nu niet, dat hij zoo vol ernstige gedachten zat, dat er geen grapje op over kon schieten. Integendeel! Hij kon zoo van harte vroolijk zijn, en genoot van een vakantiedag als een schooljongen, wanneer hij met een vriend de rotsen opklauterde aan de kust, of ging zwemmen of roeien. Van zijn avonturen maakte hij grappige teekeningen met versjes er bij, en stuurde die aan zijn neefjes en nichtjes. En toen hij van Martinhoe naar zijn geboorteplaats Hurstpierpoint was gegaan en daar als predikant werkte, was hij *de* vriend van al de jongens en meisjes daar. En toen hij getrouwd was en zelf kinderen kreeg, was hij wát 'n vroolijke vader voor hen.

Hij hield bijzonder veel van paardrijden. Maar op zekeren dag zei hij, dat hij zijn paard af zou schaffen en voortaan te voet de groote afstanden in zijn gemeente zou afleggen. Hij had het geld voor iets anders noodig. Van den stal en 't koetshuis maakte hij een zaal voor zendingsbijeekomsten.

Ja, dominee Hannington, die vroeger niets voor de zending onder de heidenen voelde, had gehoord en gelezen van zendelingen in Afrika, die daar hun leven gewaagd hadden om er het Evangelie te brengen, en hij was warm geworden voor de zending. En toen in 1882 eenige zendelingen naar Oeganda zouden gaan, werd hij tot leider benoemd en hij nam het aan. In zijn dagboek schrijft hij: „Ik ging naar huis en deelde mijn besluit aan mijn vrouw mee. Zij was meer dan moedig en gaf mij aan den Heer.”

Oud en jong in zijn gemeente was bedroefd, velen in de kerk weenden. Na zijn laatste preek, stond er een dubbele rij menschen van de kerk naar zijn huis, om hem vaarwel te zeggen. O! dat afscheid nemen vond hij zoo moeilijk! „Toen kwam 't allermoeilijkste: mijn kleintjes goedendag te zeggen,” schrijft hij. „Komt u gauw terug, Papa? riepen zij. En toen van mijn vrouw, de moedigste van allen....”

AFRIKA.

Naar Oeganda waren de zendelingen op weg. Oeganda, aan het groote meer Victoria Nyanza, was een der machtigste koninkrijken van Midden Afrika. Het werd geregeerd door koning Mtèsa. Toen de bekende Afrika-reiziger Stanley er in 1875 kwam, wilde koning Mtèsa wel van 't Christendom hooren. Dit schreef Stanley naar Engeland, en dadelijk kwam er geld voor, en waren er mannen bereid om het Evangelie te gaan prediken in Oeganda. Maar de weg daarheen is een lange weg, een barre woestijn en ongezone moerassen moesten worden doorgetrokken; velen werden ziek, sommigen stierven, anderen werden vermoord. En de weinige zendelingen, die overgebleven waren, zagen met verlangen uit naar de komst van Hannington en zijn reisgenooten.

Deze kwamen na een lange, moeilijke zeereis eindelijk te Zanzibar, op de Oostkust van Midden Afrika. Nu kwam het er op aan, zich klaar te maken voor de lange reis door 't binnenland. Geld — daar heb je niets aan, in Midden Afrika. Alles wat een inboorling voor een reiziger doet, moet betaald worden met stukken katoen, kleeren, ijzerwaren, kralen of andere dingen. Dus in plaats van geld in een beurs, heb je daar een karavaan van mannen noodig, die op hun hoofd al de goederen dragen, welke als betaalmiddel dienst moeten doen. Ook de proviand, de tenten, boeken, instrumenten en wapens van den reiziger moeten door mannen gedragen worden, want de wegen zijn er niet goed genoeg voor wagens, en paarden en muilezels sterven er gauw, omdat ze gestoken worden door vergiftige vliegen.

Hun eerste zorg was dus, een voldoende aantal dragers te huren, en toen, om ze aan den gang te krijgen, want de mannen van Zanzibar zijn zoo lui als iets, en haasten zich nooit.

Maar eindelijk was dan toch alles geregeld, de bagage verdeeld op de hoofden der dragers, en de karavaan zette zich in beweging.

De weg naar het groote Victoria Nyanza meer is geen gemakkelijke of veilige weg: hij loopt door dorre, waterlooze vlakten en bosschen waar de zon door de dunne takken der spichtige boomen brandt, en waar stekende insecten tegen de beenen opkruipen, of de hand zich wondt aan scherpe distels. Kwamen zij aan een dorp, dan waren de inboorlingen een en al verbazing over de „wit-menschen.” Ze wilden van alles uitleg hebben. Ze wezen op Hannington z'n schoenen en vroegen: „Zijn dat uw voeten?” — „Nee, dat zijn mijn schoenen.” — „Groeien ze aan uw voeten?” — „Nee, kijk maar.” Hij trok een schoen uit. Uitroepen van verwondering, toen ze een blauwe sok zagen; ze dachten dat de witte man een blauwen voet had zonder teenen. Toen hij die ook had uitgetrokken, waren ze stom van verbazing. Een *witte* voet! Zij dachten

dat alleen het gezicht en de handen van zoo'n wit-mensch wit waren, en hij verder zwart was net als zij. En dan het horloge! „Er zit een man in, die praat en die zegt: Tik, tik. Het is betooverd!” En dan die scherpe puntige neus van den witten man! De hunne was zoo breed en plat. En ze trokken eens aan zijn haar, om te zien of dat vast of los zat. Zoo waren ze net lastige, nieuwsgierige kinderen.

Een Afrika-reiziger moet een goed jager zijn, wil hij wat versch vleesch te eten krijgen. Nu, dat was Hannington! Op zekeren dag probeerde hij met Duta, den jongen, die zijn geweer droeg, dicht bij eenige grazende antilopen te komen. Op handen en voeten kropen zij door 't lange gras, en bijna hadden zij de antilopen onder schot, toen zij iets donkers zagen bewegen: een zwarte rhinoceros met zijn jong. Op zijn rug zat een heele rij „rhinocerosvogeltjes,” dat zijn gele vogeltjes, die altijd om en bij hem zijn. Zoodra deze de jagers bemerkten, vlogen ze met een schellen kreet omhoog. Maar de waarschuwing kwam te laat, want eer het kolossale dier zich om kon keeren, voelde het een kogel in de zij. Het uitte een zwaren schreeuw, en onmiddellijk vertoonden zich twee andere rhinocerossen. Nu is een rhinoceros heel bijziende, maar hij heeft een zeer scherp reuk. De dieren snoven in de lucht, en kwamen met woedend gebrul recht op de plaats af, waar Hannington en Duta stonden. „Vuur, bwana (meester) vuur!” riep Duta ontzet. Maar zijn meester wist dat een kogel niets vermag tegen zoo'n harden rhinoceros-kop. Daarom gebod hij den jongen onbewegelijk te blijven staan. 't Was hun eenige kans. Probeerden ze weg te loopen, dan zouden ze ongetwijfeld ingehaald worden dóór de reusachtige beesten en zeker gedood zijn. Op tien pas afstand, bleven de dieren staan, blijkbaar van hun stuk gebracht, omdat ze zoo strak en vastberaden werden aangekeken. Even dacht Hannington er over, om toch maar te vuren, maar al trof hij er een, dan waren er nog twee, om hem aan te

vallen. Toen loste de gewonde rhinoceros de moeilijkheid op, door zich om te keeren en weg te gaan, en de andere volgden zijn voorbeeld. Hannington en Duta waren gered.

Een andermaal had hij een gevaarlijke ontmoeting met een leeuw, waar hij ook net aan ontsnapte. Maar zelfs die wilde beesten zijn niet de gevaarlijkste vijanden van den Afrika-reiziger. De ergste is de koorts. Die valt den dapperste onverhoeds op 't lijf en maakt hem machteloos. En aan dien vijand ontkwam Hannington niet. Meer dan eens was hij zoo ziek, dat hij dacht te zullen sterven, en zijn reisgenooten ook alle hoop opgaven. Toch stierf hij nog niet. Maar 't was duidelijk, dat hij zoo spoedig mogelijk Afrika moest verlaten. Hij was te zwak om te loopen. Door inboorlingen werd hij in een hangmat gedragen. Zoo kwam hij eindelijk aan de kust; een stoomboot bracht hem naar Engeland, waar hij een maand later aankwam.

WEER NAAR AFRIKA.

Je kunt denken, met welk een vreugde Hannington ontvangen werd door familie en vrienden! Al 't mogelijke werd gedaan om hem te doen herstellen. En men dacht, hem voortaan thuis te houden. Maar hij dacht daar anders over. Zijn hart brandde van verlangen om in Afrika zendingswerk te doen. En toen hij twee jaar later weer gezond was, werd hij door het Kerkelijk Zendingsgenootschap uitgezonden, om bestaande zendingsposten in Afrika te bezoeken en nieuwe te stichten. Eenige zendelingen gingen met hem mee.

Hannington wist nu hoe moeilijk de reis was. De 121e Psalm was zijn reispsalm — dien las hij elken dag of zei hem bij zichzelf op. „*Ik hef mijn oogen op naar de bergen, vanwaar mijn hulpe komen zal.*” Ja, hij zocht sterkte bij God.

Nu landden zij wat noordelijker aan de Afrikaansche Oostkust. Natuurlijk werd het weer een lange karavaan van inboorlingen, die al de goederen droegen. Het was gloeiend heet, en „'t leek wel of de zon ons levend braden wou.” Wat 'n gezicht moet het toen voor de reizigers geweest zijn, om na dagen loopen in de brandende hitte, daar opeens voor zich te zien den hemelhoogen berg Kilima-njaro, welks top, bedekt met eeuwige sneeuw, scherp afstak tegen de blauwe lucht!

Dit was maar een korte reis. De langere reis naar 't binnenland zou Hannington met één anderen blanke, zendeling Jones, maken. Het doel was: Oeganda, ten noorden van 't Victoria Nyanza meer. Daar wilde hij de enkele Christenen, die er waren, bezoeken en versterken.

De weg, dien ze nu gingen, was niet ongezond door koortsige dampen, maar gevaarlijk omdat hij voerde door het land van de wilde Masai. De Masai is een wreed en bloeddorstig volk. De dragers beefden van angst, toen ze hoorden, dat zij door 't land van de Masai moesten trekken. Slechts eenmaal was er een blanke doorgetrokken, maar die was niet heelemaal naar Oeganda gegaan. En de koning van Oeganda wilde er geen vreemdelingen binnen laten. Maar dit wist zendeling Hannington niet.

Eerst merkten zij niets van de Masai. Wel van andere volksstammen, die heel lastig konden wezen, maar Hannington's kalme, onversaagde wijze van optreden weerhield ze toch van den witten man aan te raken. Eens verdrongen zij zich met veel lawaai om de karavaan en geboden die halt te houden. Hannington lachte vriendelijk, zette zijn zonnescerm op en liep kalm door. Zwaarden werden getrokken, pijlen op de bogen gelegd, onder heftige bedreigingen . . . de zendeling glimlachte en liep door. Toen probeerden ze hem op den grond te werpen, maar de aanvallers werden door een paar krachtige armstooten afgeweerd. Toen ze zagen, dat hun geweld geen indruk maakte op den wit-mensch, veranderden zij opeens van vijanden in vrienden, en gingen als beste maatjes met de

draggers onderhandelen, om te zien of ze wat van de goederen konden krijgen.

Op zekeren dag deed het gebalk van een ezel de reizigers meer schrikken, dan het gebrul van een leeuw zou gedaan hebben. Waarom? Omdat de Masai veel ezels houden, en nu wisten zij, dat ze spoedig den schrik van Midden Afrika zouden zien.

De Masai weten, dat iedereen bang voor hen is, en daarom durven zij alles. Zij kwamen dan ook dadelijk op de karavaan af, en vroegen geschenken. Toen zij niet alles kregen, wat ze vroegen, begonnen ze te dreigen. Maar nog erger was hun nieuwsgierigheid. Ze wilden alles onderzoeken: ze trokken aan 't haar en den baard van den zendeling, bevoelden zijn gezicht en zijn kleeren, en verdrongen zich in de tent, waar ze alles vuil maakten, want ze zijn gewoon zich in te smeren met olie en roode aarde.

Zelfs met deze lastige, ruwe menschen wist Hannington bevriend te worden. „We zijn toch allen broeders,” schreef hij in zijn dagboek. En hij voelde zich dankbaar en blij gestemd, omdat hij den weg mocht banen voor 't brengen van de blijde boodschap van Gods liefde in Jezus Christus aan dit liefdelooze, ruwe volk.

Met een klein getal dragers zou Hannington probeeren het land Oeganda binnen te gaan, terwijl zendeling Jones in het dorp Kwa-Soenda zou blijven.

Na eenige weken kwam een boodschapper zeggen, dat zendeling Hannington vermoord was. Jones hoopte nog, dat het een valsch bericht was.

HOE HET GEBEURDE.

Om te begrijpen hoe het gebeurde, moeten we in gedachten gaan naar de hoofdstad van Oeganda.

Veel was er veranderd sinds 1882, het jaar van Hannington's eerste reis naar het meer. Koning Mtèsa, die de zendingen gevraagd had naar zijn land te komen, was gestorven. Zijn zoon Mwanga volgde hem op. Mwanga was een wreede lafaard. Toen hij merkte, dat vele van zijn soldaten en onderdanen Christenen waren, werd hij bang, dat ze hem met hulp van de blanken van den troon zouden stooten. Daarom verbood hij het volk Christen te worden, ja, zelfs mocht niemand meer lezen leeren. Wie hem hierin niet gehoorzaamde, werd vervolgd en gemarteld. Drie jongens werden levend verbrand. Tot het laatst zongen zij:

„Zing den dierb'ren naam van Jezus,
Loof, mijn ziel, Hem, dag aan dag!”

Een van de heidenen was hier zóó door getroffen, dat hij stilletjes naar het zendingshuis ging, en vroeg of ze hem ook wilden leeren bidden tot Isa Masiya (Jezus Christus). En hoewel de koning voortging met vervolgen en doden, kwamen er telkens meer die geloofden.

Hannington wist niets van dit alles. Hij dacht, dat koning Mwanga de Zending goed gezind was.

Geheel onverwacht, toen hij een heuvel af zou gaan, werd hij door een twintig man aangevallen. Zij sleepten hem naar een hut, en hielden hem een week gevangen. Gedurende die week had hij veel te lijden van de ruwheid der inboorlingen, van koorts en ongedierte. Hij wist dat hij gevangen werd gehouden in afwachting van koning Mwanga's vonnis, en uit alles begreep hij, dat het een doodvonnis zijn zou. In die vreeselijke dagen zocht en vond hij troost in zijn Bijbel. Dagelijks schreef hij iets in zijn zakboekje, dat later gevonden is. Daar staat dan bijvoorbeeld te lezen: Een vreeselijke nacht gehad, eerst door dronken wachters, en toen door 't ongedierte en de koorts. O Heer, wees barmhartig en verlos mij! Getroost door Psalm 27. („Achtste dag van gevangenschap) Ik hoor maar niets. Ik ben zeer versterkt door Psalm 30. Van nacht hoorde ik 't huilen van een hyena, die zeker rook

dat er hier een zieke lag. Maar ik hoop, dat hij mij vooreerst nog niet krijgt.”

Dienzelfden dag werd de gevangen zendeling gebracht naar een plaats in 't bosch, waar hij zijn dragers, eveneens gevangen en gebonden als weerlooze schapen, bijeen zag. Maar hij had nauwelijks tijd naar hen te zien, want de soldaten vielen op hem aan. Hij richtte zich op en zag rond, en een oogenblik deinsden zijn aanvallers terug. Hij sprak enkele woorden die lang in 't geheugen bleven van allen, die ze hoorden. Hij vroeg of zij hun koning wilden zeggen, dat hij zijn leven gaf voor 't volk van Oeganda. Toen knielde hij neer, en beval zijn ziel aan God.

Daar knalde een geweer. 't Was het afgesproken teeken. Met een wilden kreet vielen de inboorlingen op zijn mannen aan. Op 'tzelfde oogenblik doorstaken de naast hem staande soldaten den zendeling met hun speren . . .

En de trouwe dienstknecht van Jezus Christus was bij zijn Meester.

De inboorlingen hadden vier van de dragers gespaard om van hen te weten te komen, hoe de kisten en dozen geopend moesten worden. Deze kwamen later bij zendeling Jones, en vertelden hoe alles gegaan was.

Als een zaadkorrel, die in de aarde viel en stierf — zoo was het leven en sterven van zendeling Hannington. En die zaadkorrel droeg vrucht, want twee jaar later waren er in Oeganda al acht en tachtig Christenen, die den Heere Jezus liefhadden.

Niet allen worden we geroepen om te sterven zooals deze zendeling. Maar allen, jong en oud, kunnen we *leven* voor den Heere Jezus, en daar komt ook, „sterven” bij te pas. Afsterven aan je zelf, dat is: niet meer je eigen zin doen — je zelf verloochenen. En als we dat doen, dan zijn we ook een zaadkorrel, die ontkiemt en vrucht draagt.
